

liche Steurgemeinde des byzantinischen Reiches im 10den Jahrh. (1927). Man ser bl. a., hvorledes Skatteforpagtninger og Immunitetsforleninger griber om sig i 10.—11. Aarh., og faar en Baggrund for Kampene mellem det radikale, civile Parti og det militære Parti i samme Tidsrum, der ender 1081 med Militæradelens Sejr under Huset Komnenos.

Den senere byzantinske Periode har forskningsmæssigt været Stedbarn, skønt, eller maaske fordi Kildematerialet er overdaadig rigt i Sammenligning med Tiden forud. Komnenertiden 1081—1204 har dog i den franske Historiker F. Chalandon faaet sin Historieskriver, hvorimod Perioden efter det 4. Korstog er lidet oplyst. Medens Byzantinisterne har haft et udmærket Samarbejde med Oldtidsforskerne, og Arbejdet med Senantikken derfor har taget et enormt Opsving i de sidste Aartier, er noget lignende kun i ringe Grad Tilfældet, naar det drejer sig om Korstogstiden og Samspillet mellem det synkende Byzans og det opadstigende Vesteuropa. Kontakten mellem Byzantinister og almindelige Middelalderforskere er svag, skønden for dette Tidsrums Vedkommende burde være meget intim. Det bliver en af Hovedopgaverne for Fremtidens Byzantinister at skabe dette Samarbejde.

2.

Nogle moderne amerikanske historiske Værker.

Af

Frantz Wilhelm Wendt.

I en artikel i dette tidsskrifts 10. R. II p. 106—15 gav jeg i 1932 en oversigt over nyere amerikansk historieskrivning, som dog nødvendigvis blot kunde blive en skitse. Siden da har docent i historie ved the College of the City of New York Michael Kraus i 1937 udsendt en omfattende *History of American Historiography*, som er den første samlede amerikanske historiografi, siden J. Franklin Jameson i 1891 offentlig-

gjorde sin kortfattede »History of Historical Writing in America«. Jameson's bog, som kun behandler tiden op til c. 1880, kommer derfor slet ikke ind paa det store gennembrud i amerikansk historieforskning, som netop fandt sted i 1880-aarene med Jameson selv som en forgrundsskikkelse. Som det fremgaar af titlen paa en anden bog, John Spencer Bassett's *The Middle Group of American History* (1917), har denne kun et udsnit af den amerikanske historieskrivning til emne og omtaler først og fremmest banebryderne for indsamlingen og benyttelsen af kilderne til uafhængighedskrigens historie, George Bancroft, Jered Sparks og Peter Force.

Michael Kraus's bog, der er velskreven, klar og stofrig, giver et meget fyldigt overblik over den amerikanske historieskrivning og historieforskning lige fra banebryderen John Smith, der i 1607 var en af grundlæggerne af Virginia, op til William E. Dodd, Charles A. Beard, Samuel E. Morison og deres samtidige i 1930-aarene. Kraus bevæger sig i et roligt, systematisk tempo op gennem aarhundrederne, krydrer sin stil og udbygger sit stof med talrige velvalgte smaa citater, gør rede for de enkelte historikeres liv, idéindhold og værker og giver ved indledningen til nye perioder gode analyser af fællestræk og forskelle hos periodens forskere. Paa den maade marcherer mændene og bøgerne deres statelige kavalkade op gennem mere end tre aarhundreder. Værket giver derfor udlændinge en bekvem lejlighed til at skaffe sig et indtryk af den amerikanske forsknings udviklingsgang, samtidig med at de gennem talrige henvisninger baade i teksten og i noterne faar en fyldig bibliografisk introduktion til de amerikanske historikeres rige produktion.

I den ovennævnte 10 aar gamle artikel omtales, at professor ved Columbia University Charles A. Beard i 1927 under fællestitlen *The Rise of American Civilization* havde udgivet en U. S. A.'s historie i to digre bind, det første, »The Agricultural Era«, behandlende tiden op til c. 1850, det andet, »The Industrial Age«, førende skildringen op til aaret for værkets afslutning. I 1939 har Beard hertil føjet et tredje bind, *America in Midpassage*, som er en blændende analyse af

U. S. A.'s politiske og økonomiske, sociale, diplomatiske og kulturelle udvikling i det bevægede 10-aar mellem børskrakket i 1929 og München-mødet i 1938. »America in Midpassage« tager sit udgangspunkt i boom-tiden i Coolidge's sidste regeringsaar og i det bevægede valg 1928, som endte med republikaneren Herbert Hoover's sejr over demokraten Alfred E. Smith. Faa amerikanske præsidenter har haft saa krank en skæbne som Hoover. Han drog ind i Det hvide Hus i marts 1929 med løfter om at give forretningslivet og beskæftigelsen endnu bedre kaar end i Coolidge's gyldne dage »and thereby remove poverty still further from our borders«. Men den dag fire aar senere, da han, besejret ved valgene, kørte gennem Washington's gader ved sin efterfølgers side, havde kæmpebankerne i New York City i den tidlige morgen maattet standse deres betalinger. I 47 af unionens 48 stater var bankvæsenet næsten helt eller ganske lammet, landbruget i den yderste elendighed, industrien helt paa knæerne, 10—12 millioner arbejdere ganske uden beskæftigelse og store dele af middelstanden ruineret og uden subsistensmidler.

Af denne fantastiske krise, som i Omfang og voldsomhed var uden lige i verdens historie, giver Beard en mesterlig skildring. Hans grundsyn paa den amerikanske storfinans og storindustri og deres metoder er afgjort kritisk, hvorimod han betragter Hoover's og hans regerings handlinger med en kølig objektivitet, de ellers sjældent nyder godt af og som derfor virker forfriskende. Efter at Beard har berettet om krisens forløb, interesserer det ham navnlig at udrede dens indflydelse paa den amerikanske befolknings tankegang. Han paaviser fængslende, hvordan den nedarvede, historisk indgroede »laissez-faire«-mentalitet afløses af den nye socialliberale indstilling, som er forudsætningen for Franklin D. Roosevelt's »New Deal«-politik. Valget i 1932, som gav Roosevelt sejren og efter 12 aars forløb igen satte en demokratisk præsident i spidsen for det amerikanske folk, er nødvendigvis et dramatisk højdepunkt i skildringen og giver anledning til et overlegent rundskue over kræfter og stemninger i det store rige i denne mørkeste stund i dets historie.

Dramaets tredieakt er beretningen om Roosevelt's New Deal-politik i 1933 og 1934 med dens mange omvæltende indgreb i den bestaaende samfundstilstand. At befolkningen stod bag præsidenten demonstreredes utvetydigt ved kongresvalgene i november 1934, der satte 335 demokrater og kun 89 republikanere ind i Repræsentanternes Hus og 75 demokrater mod blot 17 republikanere i Senatet. Trods denne usædvanlige vælgertilslutning blev store og centrale omraader af New Deal-politiken slaaet i kvas ved indgreb fra Højesteretten, der i 1935 som en *deus ex machina* traadte frem paa scenen og med *éclat* spillede sin traditionelle rolle som de besiddende klassers forsvarer mod de brede massers forsøg paa at erhverve sig en større andel af denne verdens goder. Denne fjerdeakt belyser Beard paa en maade, som genspejler hans levende og i flere andre værker ofte demonstrerede interesse for samfunds-institutioners indretning og virkemaade. Kampen mellem Roosevelt og Højesteretten, som det i 1935—36 trak op til, og som Roosevelt selv forberedte ved et forslag om reform af domstolens sammensætning, blev dog aldrig til noget. Dels veg nogle af dommerne forsigtigt til side for opinionen, dels gjorde belejlige personsifter det muligt for præsidenten at forny domstolens medlemsstab, saa flertallet forskubbedes. Baggrunden for højesteretsdommernes tilbageholdenhed var først og fremmest Roosevelts overvældende sejr ved præsidentvalget i november 1936, da kun de to nordøstlige smaastater Maine og Vermont havde flertal for republikanernes kandidat, guvernør Alfred M. Landon fra Kansas, som ikke engang kunde holde sin egen hjemstat. Aldrig nogensinde i U. S. A.'s 150-aarige historie havde man set en lignende valgtriumf. I de følgende par aar udbyggede og stabiliserede Roosevelt sin socialliberale indenrigspolitik, raadede saa vidt muligt bod paa de skader, tidligere retskendelser havde voldt, føjede noget til her, veg lidt tilbage der, nu behandlet med høflig respekt af Højesteretten, men des mere generet af indre splid mellem konservative og liberale i sit eget overmægtige regeringsparti.

Efterhaanden skiftede opmærksomheden imidlertid mere og

mere over fra den indre til den ydre politik. Roosevelt og hans raadgivere havde i virkeligheden vurderet de muligheder, den europæiske situation indebar, med større klarhed end de europæiske vestmagters førende mænd. Allerede 5. oktober 1937 udtalte han i en tale i Chicago de diktatorisk eller autoritært styrede stater som trusler mod verdensfreden, anbefalede en demokratisk »karantæne« af dem og bebudede en kraftig amerikansk udenrigspolitik. Den linje, han var slaaet ind paa, fulgte han med stigende styrke og stadig større tilslutning fra det amerikanske folk, samtidig med at han bevægede Kongressen til at bevilge hastigt voxende beløb til rustninger, først og fremmest til flåden. Beard, som allerede i bogen *The Idea of National Interest* (1934) havde udredt de tilgrundliggende motiver og drivende kræfter i U. S. A.'s udenrigspolitik, behandler i sit sidste værk disse spørgsmaal i et overmaade interessant kapitel, der ud fra hans eget udenrigspolitiske standpunkt — som tilraader at vende sig bort fra imperialismen, intervention og internationalt samarbejde over mod et indre, socialt betonet, økonomisk og kulturelt opbygningsarbejde — er kritisk baade mod den traditionelle dollarimperialisme, som Roosevelt afviklede, og mod præsidentens demokratisk-ideologisk inspirerede indblanding i verdenspolitiken. Som man kunde vente, er han derimod sympatisk indstillet overfor den neutralitetslovgivning, som i aarene 1935—41 søgte at holde U. S. A. uden for krigeriske konflikter ved at afbryde dets handelsforbindelser og skibsfart med krigsførende nationer.

Lidt over halvdelen af de c. 950 sider i »America in Mid-passage« behandler 10-aarets indenrigske og udenrigske problemer og politik. Forrest blandt de følgende afsnit finder man en skildring og vurdering af de betydningsfulde ændringer, »the New Deal« har medført i arbejderklassens stilling, navnlig i byerne. I centrum staar her den lovbeskyttede ret, fagforeningerne endeligt har vundet for deres virksomhed. Som følge heraf er deres medlemstal vokset overordentligt, samtidig med at deres økonomiske og politiske slagkraft er bleven svækket ved brydningerne mellem de faglærtes »American Federation

of Labor« og de ufaglærtes »Committee of Industrial Organization.«

Allerede i »the Rise of American Civilization« I og II havde Beard udmærket forstaaet at bringe skildringen af det aandelige Liv i en organisk forbindelse med den politiske, sociale og økonomiske udvikling. Det samme ser man atter her. I et kapitel om »Sources of Entertainment« behandles filmens, teatrets og radioens plads i den moderne civilisation. Et andet kapitel gennemgaar litteraturens rige fylde i alle dens former og ser den genspejle tidens brydninger i samfundslivet og tankeverdenen. Afsnittet giver ogsaa pressen og tidsskrifterne deres behørig plads i en saadan vurdering. Kapitlet om kunsten viser tidens æstetiske idealer indenfor musik, malerkunst, dans og arkitektur. Videnskaben behandles ogsaa, baade dens indflydelse gennem tekniken paa menigmands daglige liv og, i en højere, mere utilgængelig sfære, paa slægtledets tankeindhold og verdensbillede. Særlig velegnet til at belyse samspillet mellem videnskab og samfund er de sociale videnskaber, og Beard behandler da ogsaa med forkærlighed de forskningsgrene, som gransker samfundets økonomiske, sociale og politiske problemer, magtfordelingen i staten, forfatningens indhold, Højesterettens plads i statsmaskineriet og lignende problemer. Paa de sider, hvor han diskuterer historieskrivningens stadi i tidens strøm, understreger han, hvordan forskerne i stedse stigende grad har udvidet deres interessefelt fra krigs- og politisk historie til de mange andre sider af samfundslivet, jævnsides med at en gruppe af dem bestandig skarpere bestrider historismens tro paa mulighederne for en objektiv historieforskning og her overfor hævder, at »written history is not a science or an art, but contemporary thought about the past, instructed and delimited by the records and documents of history as actuality«. Det fremgaar af hver eneste side i Beards' bog, at han selv tilhører denne sidste retning.

Ligesom de to tidligere bind af »The Rise of American Civilization« er »America in Midpassage« i lige saa høj grad en kommenterende analyse og et kritisk ræsonnement som en histo-

risk skildring. Den blændende og inciterende stil, det realistiske syn paa samfundslivet og dets funktioner saavel som den behændige anvendelse af rammende citater fra presse og taler, diplomatiske erklæringer, parlamentariske betænkninger og videnskabelige værker gør bogen til uafbrudt fængslende læsning og underbygger den meget høje placering i moderne amerikansk historieskrivning, som allerede dens indhold sikrer den.

En af Beard's kilder fortjener særlig at fremhæves paa grund af dens usædvanlige karakter. Det er de stenografiske referater og dokumentationen fra de udvalg, Senatet ved forskellige lejligheder i 1930'erne nedsatte til at granske en række aktuelle problemer og sorte pletter indenfor amerikansk erhvervs- og politisk liv. Saaledes undersøgte de bankernes og bankierernes hæmningsløse salg af udenlandske staters obligationer til intetanende amerikanske borgere baade under verdenskrigen og i efterkrigsaaarene. Bl. a. huset Morgan's andel i finansieringen af de allierede mellem 1914 og 1917 blev kraftigt belyst ved denne lejlighed. Andre emner for undersøgelserne var børsspekulanternes og ligesindedes forskellige transaktioner i aaarene før og under det store krak i 1929—30, rustningsfirmaernes virksomhed i ind- og udland for at skaffe afsætning for deres produkter, og sidst, men ikke mindst vigtigt, undersøgelserne af den saakaldte »lobbying« (efter lobby: forhal, svarende til vort »vandrehallen«. Tanken er altsaa den, at politiske agenter i vandrehallen hager sig fast i de forskellige Congressmænd og paavirker deres stemmeafgivning), d. v. s. de metoder, hvorved organisationer og enkeltvirksomheder af enhver art søger at bestemme over Congressmændenes meninger og deres stemmeafgivning ved de forskellige lejligheder. Da senatskommissionerne baade har ret til at beslaglægge og udnytte enhver form for korrespondance hos private og i firmaer og til at stævne enhver i landet boende til at møde foran deres skranke, og navnlig da undersøgelserne drives med yderste grundighed og uden persons anseelse, er der paa denne maade fremskaffet et enestaaende godt kildemateriale til belysning af politisk og økonomisk praxis i U. S. A., navnlig i 10-aaret 1920—30.

Den nyeste samlede fremstilling af U. S. A.'s historie gennem hele dets udvikling skyldes Harold Underwood Faulkner, hvis navn er velkendt ogsaa i Europa for hans som lærebog meget anvendte skildring af U. S. A.'s økonomiske historie. I 1938 udsendte han paa Oxford University Press med forord af Harold J. Laski *A Short History of the American People*. Mens Beard i sin »Rise of American Civilization« sætter den ræsonnerende kommentar i forgrunden, lægger Faulkner hovedvægten paa at give en knap, klar, direkte, men saa vidt muligt alsidig oversigt over det historiske hændelsesforløb og de kræfter, der har været drivende i udviklingen. Som U. S. A.'s historie i særlig grad indbyder til, træder de handlende personer i baggrunden for beskrivelsen af de store sociale og politiske bevægelser, men dette naturbestemte forhold understreges ved en bestemt tendens i samme retning fra Faulkners side. Bogen, som er levende og overlegent skrevet, er paa 772 sider. I 40 kapitler, hvert med en knap bibliografisk oversigt over specialværker eller afhandlinger om det paagældende afsnit, føres fremstillingen helt op til efter præsidentvalget i 1936. Desuden giver en »General Bibliography« paa 38 tætpakkede sider et udmærket samlet overblik over den rige amerikanske historiske litteratur, som Faulkners bog er det nyeste sammenfattende udtryk for. Værket illustreres ved 23 kort og en række billeder.

En enkelt side af De forenede Staters historie behandles af Yaleprofessoren Samuel Flagg Bemis, hvis ét-bindts værk paa 881 sider, *A Diplomatic History of the United States* (1936) for tiden er standardfremstillingen af U. S. A.'s forhold til udlandet gennem tiderne. Bemis, der tidligere har ledet udgivelsen af serieværket *American Secretaries of State*, publicerede allerede i 1935 sammen med Grace G. Griffin en *Guide to the Diplomatic History of the United States*, som han henviser til for videregaaende dokumentation af sin skildring. Hans nye bog, der søger at samle resultaterne af den sidste menneskealders ivrige forskning paa dette omraade, er dog alligevel forsynet med mange bibliografiske oplysninger. Det omfattende værk falder i tre hoveddele. Paa c. 200 sider berettes om udvik-

lingen fra 1775 op til Monroe-doktrinen i 1823; de følgende rigeligt 300 sider fortæller om U. S. A.'s udbredelse over hele dets nuværende kontinentale omraade til og med det store vendepunkt ved krigen med Spanien i 1898. Paa 335 sider behandles endelig forholdene i den første trediedel af 1900-tallet. Bogen er forsynet med et appendix, som i sideløbende spalter viser Folkeforbundspagten i dens oprindelige skikkelse som forslag, i den form, hvori den optoges i Versailles-traktaten, og endelig med de ændringer, som var i kraft $\frac{1}{7}$ 1935. Teksten illustreres af 35 udmærkede kort. Atten tabeller og diagrammer belyser især forhold som udenrigshandel, skibsfart, udenlandske investeringer, krigsgælden i 1920'erne samt flaadetraktaternes fordelingstal 1922 og 1930. Et fremragende analytisk register paa 47 sider kan tjene til mønster for andre værker. Det omfatter baade personer, sager, steder og forfatternavne. Kun meget sjældent opføres der mere end 10 sidetal pr. emne.

Professor Bemis fremhæver, at den amerikanske udenrigspolitik næsten uafbrudte successer indtil 1898 skyldtes, at U. S. A., tryk i sin isolerede beliggenhed, kunde drage fordel af de europæiske stormagters krige eller indbyrdes rivalisering (En lignende grundtanke gaar gennem Chicago-professoren Fred. J. Rippy's bog om *America and the Strife of Europe*). Dette resultat bestyrker ham i overbevisningen om rigtigheden af den ikke-indblanding i ikke-amerikanske forhold, som George Washington i sin berømte »Farewell Adress« 1797 og de øvrige »Founding Fathers« havde givet energiske udtryk for. Ud fra disse synspunkter bryder Bemis da ogsaa med haarde ord staven over den amerikanske udenrigspolitik, som er blevet ført fra freden med Spanien (»Then began the great mistakes of American diplomacy, so conspicuous a contrast to the successes before 1898«) til op i 1920'erne. Han kritiserer, at U. S. A. i denne periode gik udenfor Nordamerika og lod sig indvikle i internationale stridigheder, som ikke vedkom dets interesser. Ved erobringen af Philippinerne lagde det sig paa tværs af den japanske imperialismes expansionsvej, og ved at hævde »den aabne dør« i Kina gavnede det britisk handel mere end den

amerikanske. Efter hans mening vilde U. S. A. have haft større kommerciel fordel af et Kina delt mellem Japan og England eller under et anglo-japansk protektorat. Freden i Portsmouth 1905, hvor Theodore Roosevelt som mægler hindrede Japan i at faa krigsskadeserstatning af Rusland, var en fejl, fordi den skabte uvilje i Japan mod U. S. A., som endda ikke selv drog nogen fordel af situationen. Ud fra sin opfattelse af den rette amerikanske østasienpolitik sympatiserer Bemis med udenrigsminister Hughes's flaade- og base-politik for Stillehavet, som den fandt sit udtryk i Washington-traktaterne i 1922, der jo reelt betød et amerikansk tilbagetog fra Østasien og anerkendelsen af Japans førende stilling dær. Men han beklager, at Kongressen ødelagde frugterne af denne politik ved immigrationsloven af 1924, som skabte megen bitterhed i Japan ved betingelsesløst at udelukke alle orientalske folk fra U. S. A. Ogsaa Th. Roosevelts besættelse af Panama-kanal-zonen 1903 kritiserer Bemis. Han finder den overflødig, samtidig med at den forværrede forholdet til det latinske Amerika. Verdenskrigens eneste udbytte for U. S. A., efter hans mening, var, at »den knuste den eneste store vestlige flaademagt, som kunde tænkes at forene sig med en stor orientalsk flaademagt for at knuse De forenede Stater mellem to kæber, som klemte sammen om begge dets kyster. »All else, save honor, was loss, great loss«. Bemis hilser ogsaa med tilfredshed, at partistriden og personlige politiske modsætninger mellem Wilson og Senatets republikanske førere, især Lodge, holdt U. S. A. udenfor Folkeforbundet. De følgende aars begivenheder viste jo noksom, at de andre stormagter ikke var villige til at bringe ofre i blod og penge for at gennemføre sanktioner mod fredsbryderne i omraader, hvor de ikke selv havde vitale interesser paa spil.

Bemis ser derfor med tilfredshed paa, at U. S. A. i tiden efter 1920 vendte tilbage til de traditionelle udenrigspolitiske principper fra grundlovsfædrenes tid. Hans billigelse af Hughes's Stillehavs-politik er nævnt. Med glæde konstaterer han ogsaa likvideringen af imperialismen (ophævelsen af protektoratet over Cuba 1933 og anerkendelsen af Philippinernes uafhængig-

hed i 1934) og bortamputeringen af de tilføjelser, Th. Roosevelt havde givet Monroe-doktrinen («The Roosevelt Corollary», 1904), hvoraf som naturlig konsekvens fulgte afkaldet paa retten til indblanding i det latinske Amerika ved den panamerikanske ikke-interventionstraktat af 1933. Samtidig glæder han sig over, at U. S. A. endelig har forstaaet, at det ikke samtidig kan være et kreditorland og føre en højprotektionistisk toldpolitik (Cordell Hulls traktater om gensidige toldnedsættelser). Ogsaa den amerikanske neutralitetslovgivning fra 1935—36 har hans kraftigste sympati. Den staar for ham som et vigtigt middel til at holde U. S. A. udenfor andre verdensdeles krigeriske konflikter, samtidig med at den ved sin smidighed gør det muligt for U. S. A. at føre en politik, som ikke gaar paa tværs af, men tværtimod underbygger en folkeforbundsaktion, som benytter økonomiske sanktioner mod en fredsbryder. Ligesom Beard tilhører Bemis saaledes den gruppe »isolationister«, hvis indflydelse paa U. S. A.'s politik var saa stor lige til slutningen af 1930'erne. I sin bogs afsluttende kapitel giver han en kort, klar definition af, hvad der var denne retnings maal, naar de formuleredes af en højtbegavet, idealistisk amerikansk akademiker: »It is a policy of satiation, good will, peace, defense of the continental homeland (including Alaska) with an adequate navy and the aid of the indispensable outlying naval bases and communications, of »tilling our own garden«, of amalgamating a diverse population into a homogeneous people, and of salvaging foreign trade by making all profitable tariff bargains with the other commercial nations of the world«.

I min flere gange omtalte artikel fra 1932 analyserede jeg ret udførligt et stort anlagt historisk værk, som netop da var ved at blive fuldført, den af Arthur M. Schlesinger og Dixon Ryan Fox redigerede *History of American Life*. Dette betydningsfulde kooperative foretagende vakte meget stor interesse blandt amerikanske historikere og gav anledning til fornyede ivrige drøftelser af, hvad der burde være de sande emner for historieskrivningen. Paa »the American Historical Association's aarsmøde i Providence, R. I., i december 1936 blev

værket saaledes gjort til centrum for diskussionen paa et plenar-møde. Indlæggene fra denne debat offentliggjordes i 1937 i et lille bind betitlet *Approaches to American Social History*, redigeret af professor William E. Lingelbach. Hovedbidragene leveres af en politisk historiker, en litteraturhistoriker og en socialhistoriker, hvorpaa den ene af redaktørerne, professor Schlesinger, afslutter diskussionen med »An Editor's Second Thoughts«. Af særlig interesse i bogen er, hvad Bernard Devoto har at sige om »the Interrelations of History and Literature« og navnlig om den værdi, litteraturen i sine forskellige former har for social- og aandshistorien.
